

College B&W en Raad Geldermalsen

Kuipershof 2
Geldermalsen

Kenmerk: VBL2017/CH /WC

Onderwerp: Zonnepark Beesd

Deil, 7 november 2017

Geacht College en geachte Raad,

Wie zijn wij?

De Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap (hierna te noemen VBL) is een vereniging, die zich al meer dan 25 jaar bekommert om behoud en herstel van het Lingegebied.

In de statuten staat de volgende doelstelling vermeld:

<de vereniging heeft ten doel om de rivier de Linge en haar zijlopen, alsmede het omliggende gebied, zodanig te beschermen en te doen beschermen, te beheren en te doen beheren, te ontwikkelen en te doen ontwikkelen, te gebruiken en te doen gebruiken, dat de aanwezige cultuurhistorische, landschappelijke, natuurlijke en milieuwaarden in stand blijven en waar mogelijk worden verhoogd.>

De oprichting kwam tot stand door een groepje streekgenoten -met name uit de gemeenten Geldermalsen en Lingewaal- , dat vond dat de leefomgeving in snel tempo dreigde te worden opgeofferd aan commerciële en recreatieve projecten. De VBL heeft anno 2017 ca. 450 leden waaronder heel veel leden in de gemeente Geldermalsen.

De VBL wil milieu- en natuurwaarden behouden, wat anno 2017 betekent dat ook de VBL een energietransitie voorstaat met zo goed mogelijk behoud van natuur en landschap. Wij denken graag vanaf het begin mee met plannen, zodat het niet tot procedures hoeft te komen.

Zo heeft de VBL ingesproken op de plannen om bij Deil een windmolenpark op te richten. De VBL heeft zich daarbij gericht op een zo goed mogelijke inpassing van het windpark in het aanwezige landschap en zo mogelijk minder hoge windmolens vanwege de impact op het landschap.

De VBL werkt regelmatig goed samen met de gemeente Geldermalsen in het begintraject van ruimtelijke plannen. Zo heeft de VBL in het starttraject van de cultuurhistorische waardenkaart geparticipeerd.

De gemeente Geldermalsen heeft in de Duurzaamheidsvisie zich ten doel gesteld dat zij in 2030 energieneutraal wil zijn. Dat ondersteunt de VBL van harte. Maar energieneutraliteit moet niet gaan ten koste van andere waarden, in dit geval natuur en landschap. Energieneutraliteit kan ook worden gerealiseerd terwijl met andere belangen wordt rekening gehouden.

Natuur en Landschap kennen ook een economische en sociale component. Toerisme en recreatie (van onze eigen inwoners) kunnen niet zonder goede natuur en vooral mooi landschap.

De VBL weet dat grondgebonden zonneparken voorlopig hard nodig zullen zijn om de klimaatdoelstellingen landelijk en plaatselijk in 2030 te behalen. Maar de invulling dient wel met zorg voor het landschap en voor natuur te gebeuren.

Wat willen wij?

De VBL heeft met enige zorg kennis genomen van het besluit van B&W van 12 september jl. om principemedewerking te verlenen aan een verzoek om een zonnepark te realiseren op een perceel langs de A2, ten noorden van de Ridderslag, Beesd ter grootte van 4 hectare.

De VBL heeft gezien, dat er een globale afweging heeft plaats gehad waarom juist op die locatie een grondgebonden zonnepark mogelijk moet kunnen zijn.

De VBL wil u echter graag enige gedachten meegeven, waarover volgens de VBL geen afweging heeft plaats gehad.

Het gaat dan om:

- 1 Zowel de provincie Gelderland als door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) worden locaties en terreinen *binnen* de bebouwde kom als eerste mogelijkheden genoemd voor de ontwikkeling van grondgebonden zonneparken.
- 2 Voor zover de VBL kan nagaan behoort het bewuste perceel aan de Ridderslag tot het Nationaal Landschap Rivierenland. Daarvoor geldt op grond van de Omgevingsverordening Gelderland een meer beschermde status dan voor gewone agrarische gebieden.

Ad 1: De geschikte plekken voor grondgebonden zonneparken

De provincie Gelderland geeft in de - in juni 2017 vastgestelde- *Omgevingsvisie Gelderland* aan, dat grondgebonden zonneparken bij voorkeur zouden moeten worden aangelegd *op terreinen met bestemming woningbouwlocatie, bedrijventerrein of glastuinbouwgebied waar (tijdelijk) -of inmiddels definitief - onvoldoende vraag naar is.*

Binnen de gemeente Geldermalsen zijn er tal van niet gebruikte percelen en overhoeken zowel op bedrijfsterreinen als bij infrastructuur aan te wijzen, waar zeer wel zonneparken zouden kunnen worden gerealiseerd.

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) geeft in haar notitie 'Grondgebonden Zonneparken' het volgende aan:

Gronden in buitengebied zijn bedoeld voor voedselproductie. In het buitengebied is de impact op flora, fauna en ecologie groter dan in (reeds verhard/versteend) stedelijk gebied.

RVO geeft elders aan, dat ook om andere redenen de aanleg op bedrijfsterreinen de voorkeur heeft: *Realisatie bij of in nabijheid van grote verbruikers kan netverzwaring en transportverliezen op netwerk (ca 3 %) voorkomen;*

Ladder voor Duurzame Verstedelijking

Vanuit de benadering dat zonne-energie een stedelijke ontwikkeling is, is een veel gebuikte RO-instrument de zogenaamde *Ladder voor Duurzame Verstedelijking* (art. 3.1.6 lid 1 Bro). Plaatsing van stedelijke bestemmingen dient plaats te vinden binnen of nabij stedelijk gebied en pas in tweede instantie op locaties in het buitengebied.

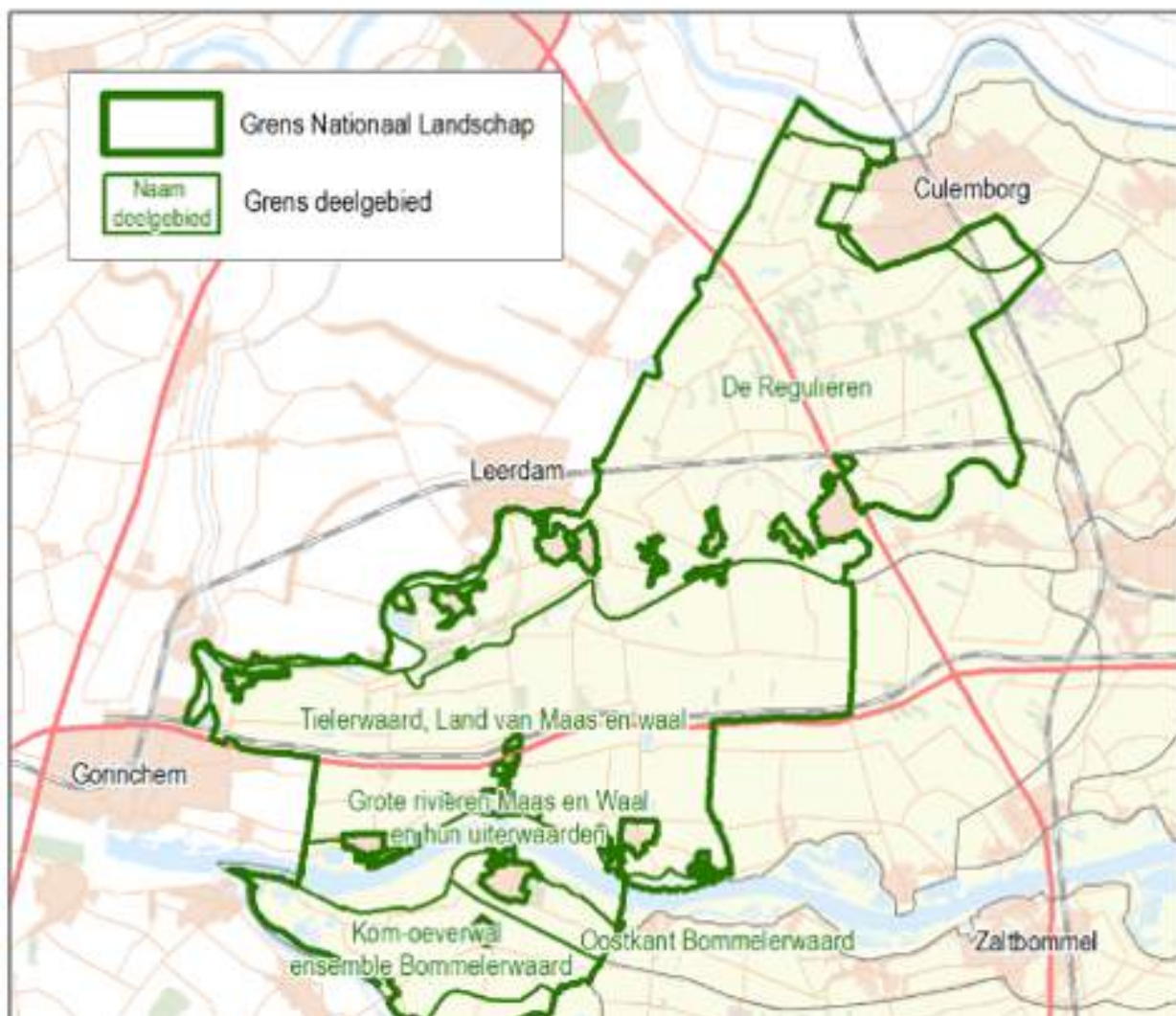
Art. 3.6.1.lid1 Bro is door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland vertaald in de volgende ladder t.b.v. zonneparken:

1 daken -> 2 urbaan -> 3 industrieterreinen -> 4 stortplaatsen -> 5 warme grond -> 6 rand van bebouwde kom -> 7 erven van boerderijen -> 8 langs infrastructuur, zoals op- en afritten -> 8 voormalige stortplaatsen -> 9 landbouwgrond (dubbelgebruik) -> 10 landbouwgrond (monogebruik) en -> 11 de natuurnetwerken.

Plaatsing van zonneparken op de nu aangevraagde percelen zou betekenen dat men begint bij de op twee na laatste laddertrede (landbouwgrond(monogebruik)) en zelfs de laatste trede (Nationaal Landschap), zonder dat de voorgaande 9 treden zijn onderzocht. Dit nu is een onzorgvuldige voorbereiding van een eventueel besluit tot bestemmingsplanwijziging.

Ad 2 Nationaal Landschap

Het beoogde terrein aan De Ridderstag in Beesd ligt in het Nationaal Landschap Rivierengebied, deelgebied De Regulieren.

De provinciale omgevingsverordening beschrijft de kernkwaliteiten van dit gebied als volgt:

Rivierenland

Het rivierenlandschap kent vanouds een oost-westgerichte structuur met rivieren, uiterwaarden, dijken, oeverwallen en kommen. De landschappen in de omgeving van 11 Lienden, 12 Ommerense en Rijswijkse Veld, 13 Buren -Kerk-Avezaath, 15 Passewaay-Opijnen, 14 De Regulieren, 16 Komoverwalensemble Bommelerwaard zijn hiervan fraaie voorbeelden.

(.....)

b.

De Regulieren

Fraai kleinschalig oeverwallandschap langs sterk meanderende Linge met karakteristieke dorpen en fruitteelt, gaaf oud bouwland bij landgoed Mariënwaerdt

De meanderende Linge met smalle uiterwaarden is opgesloten door steile dijken met wielen; Alle dorpen liggen op de oeverwallen, met hun oude kernen dicht aan de Linge.

Op de oeverwallen domineren als grondgebruik de fruitteelt (boomgaarden onder andere met hoogstambomen) en akkerbouw in onregelmatige en/of blokvormige percelen waarvan de grenzen in veel gevallen van hoge ouderdom zijn;

Op het historische landgoed Mariënwaerdt oud bouwland, bosjes en sierbos ontsloten door lanen.

Gave open kommen ten noorden van de Linge met weidebouw, grienden, populierenbosjes en eendenkooien, patronen van sloten en weteringen en wegbeplanting langs rechte wegen, in contrast met kleinschaligheid van Lingelandschap

Euwenoud patroon van ontwatering via sloten en weteringen. De weteringstructuur is gaaf, het slotenpatroon is vergrofd. Veel restanten van kades van de middeleeuwse dorpsolders.

Karakteristiek voor deze kommen is het grondgebruik van grasland en bosjes (populieren, grienden) met op de laagste plaatsen enkele eendenkooien;

Van oorsprong zijn de percelen langgerekt, vele percelen zijn samengevoegd tot min of meer blokvormige percelen. Groepen van percelen kennen dezelfde richting, die over de weteringen heen verspringt.

Veel van de rechte wegen zijn populierenlanen. (.....)

Eventuele bestemmingsplanwijzigingen mogen niet afdoen aan de beschreven kernkwaliteiten van het gebied. (Omgevingsverordening provincie Gelderland)

Dan volstaat niet de constatering dat het perceel al geruime tijd te koop staat, gelegen is tussen de A2 en twee intensieve veehouderijen en een incurante vorm heeft.

Biodiversiteit, natuur en milieu

Het is de VBL onbekend of er al ergens in Nederland onderzoek is gedaan naar een eventuele teruggang in biodiversiteit op zonneparken. Het handhaven van windsingels draagt in ieder geval in geen enkel opzicht bij aan het bevorderen van biodiversiteit. De panelen worden zo dicht bij elkaar gelegd, dat nauwelijks planten tussen de panelen zich kunnen handhaven. Zie hier een foto van een zonnecelpark in Bergen en let daar m.n. op de grond onder en tussen de zonnepanelen.

Precedentwerking

Op dit moment verkennen commerciële partijen op grote schaal en systematisch met behulp van enquêtes de bereidheid van boeren in het Rivierenland en ook in Geldermalsen, om grootschalige zonneparken op hun gronden te realiseren. Daarbij wordt geen rekening gehouden met landbouwkundige, landschappelijke en ecologische kwaliteiten.

Dit zal leiden tot een tsunami aan aanvragen. Als er niets gebeurt aan randvoorwaarden-ontwikkeling zullen de Rivierenlandbewoners al snel ontdekken dat de door hen zo gewaardeerde landschappelijke kwaliteit van ons gebied veranderd zal zijn in een zee van glaspanelen. En dan is het te laat. 'Tijdelijke' vergunningen van minimaal 15 jaar (aangevraagd is 25 jaar!) zullen blijken voor altijd te zijn. Dan zijn zonnepanelen nog lang niet versleten.

En wie gaat na 20 jaar de zonneparken weer omvormen tot boomgaarden, akkers en weiden?

Aanbevelingen:

De VBL beveelt college en raad dus aan om met de aanvraag voor een omgevingsvergunning Zonnepark Beesd even pas op de plaats te maken.

Neem het initiatief om op de schaal van Regio Rivierenland tot een afwegingskader te komen, dat specifiek is afgestemd op onze regio en zoveel mogelijk aansluit bij de Ladder voor Duurzame Verstedelijking

Ook zou moeten worden onderzocht hoeveel terrein voor grondgebonden zonneparken totaal in de regio nodig is om aan Rivierenland Energieneutraal 2030 te kunnen voldoen.

Hoeveel van dat benodigde terrein kan worden gevonden op de lagere treden van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking?

Grondgebonden zonneparken moeten zeker in de gemeente Geldermalsen een plek kunnen vinden maar allereerst op gebouwen en terreinen, die zich bevinden op de lagere treden van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking. Wordt deze eerste stap niet gemaakt, dan kan er sprake zijn van een onzorgvuldige afweging van belangen.

Een prachtige kans!

De VBL biedt aan om mee te denken in veel creatievere locaties voor zonneparken. Hier ligt juist een enorme kans! De vormgeving van zonnecel-structuren kunnen juist iets toevoegen aan de beleving van ruimte en landschap (benadrukking van structuren, begeleiding van lijnvormige elementen, elegantie toevoegen, zie de voorgaande foto's van parkeerdaken en bermvormen). Waarom zou je als overheid de gemakzuchtige verdienmodellen van commerciële partijen faciliteren ten koste van landbouw, natuur en landschap? Rivierenland verdient beter!

De VBL wenst u veel wijsheid toe.

Vriendelijke groet
Vereniging tot Behoud van het Lingeland
voor deze

Cathrijn Haubrich-Gooskens,
Voorzitter VBL

Willy Cornelissen
Secretaris